

Қазақстан Республикасының
 Ішкі істер және Қорғаныс
 Министрлігінің
 Ұлттық статистикалық агентствасы
 «Ақпарат және коммуникациялар»
 бөлімшесінің
 2022 жылдың 18 қыркүйегі
 - 34 б/б № 06-Ұ/Ұ/22

Приложение 6
 к приказу Руководителя Бюро
 национальной статистики
 Агентства по стратегическому
 планированию и реформам
 Республики Казахстан
 от 18 октября 2022 года № 34

«Қазақстан Республикасының Ішкі істер және Қорғаныс Министрлігінің Ұлттық статистикалық агентствасының «Ақпарат және коммуникациялар» бөлімшесінің 2022 жылдың 18 қыркүйегі - 34 б/б № 06-Ұ/Ұ/22»

Инструкция по заполнению статистической формы общегосударственного статистического наблюдения «Отчет о научно-исследовательских и опытно-конструкторских работах» (индекс 1-наука, периодичность годовая)

1. Осы нұсқаулық «Ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар туралы есеп» (индексі 1-ғылым, кезеңділігі жылдық) жалпымемлекеттік статистикалық байқаудың статистикалық нысанын (бұдан әрі – статистикалық нысан) толтыруды нақтылайды. 2. Осы нұсқаулықта келесі анықтамалар пайдаланылады: 1) ғылыми-зерттеу жұмысы - бар білімді кеңейту және жаңа білім алу, ғылыми гипотезаларды тексеру, табиғат пен қоғам дамуының заңдылықтарын анықтау, жобаларды ғылыми жинақтау, ғылыми негіздеу мақсатында ғылыми ізденіспен, зерттеулер,	1. Настоящая инструкция детализирует заполнение статистической формы общегосударственного статистического наблюдения «Отчет о научно-исследовательских и опытно-конструкторских работах» (индекс 1-наука, периодичность годовая) (далее – статистическая форма). 2. В настоящей инструкции используются следующие определения: 1) научно-исследовательская работа - работа, связанная с научным поиском, проведением исследований, экспериментов в целях расширения имеющихся и получения новых знаний, проверки
--	---

эксперименттер жүргізумен байланысты жұмыс;

2) тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар - өнімді жасау немесе жаңғырту кезінде орындалатын жұмыстар кешені, тәжірибелік үлгілерге арналған конструкторлық және технологиялық құжаттаманы әзірлеу, тәжірибелік үлгілер мен пайдалы модельдерді дайындау және сынау.

3. 1-бөлімнің 1.4-жолында ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет нәтижелерін коммерцияландыруға арналған гранттар деп экономиканың басым секторлары шеңберінде ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет нәтижелерін коммерцияландыру жобаларын іске асыру үшін өтеусіз және қайтарымсыз негізде берілетін бюджет және (немесе) бюджеттен тыс қаражат және табыс алуға бағытталған, нарыққа жаңа немесе жетілдірілген тауарларды, процестер мен қызметтерді шығару мақсатында зияткерлік қызмет нәтижелерін қоса алғанда, ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық қызмет нәтижелерін практикалық тұрғыдан қолдануға байланысты қызмет түсініледі.

1-бөлімнің 1.7.1-жолын мемлекеттік сектор ұйымдары белгілейді. Мемлекеттік сектор құрамына келесі ұйымдар кіреді: мемлекеттік басқаруды және жалпы қоғам қажеттілігін қамтамасыз ететін министрліктер мен ведомстволар; үкімет тарапынан толығымен немесе негізінен қаржыландырылатын және қадағаланатын коммерциялық емес ұйымдар. Бұл ұйымдар ең алдымен үкіметке қызмет етеді және табыс табуды мақсат етпейді, негізінен әкімшілік және қоғамдық функцияларға қатысты зерттеу қызметтерімен айналысады.

1-бөлімнің 1.7.2-жолын қаржыландыру көздеріне және құқықтық статусына қарамастан университеттер және басқа да жоғары оқу орындары, олардың бақылауындағы немесе олармен байланысты ғылыми-техникалық институттар, экспериментальды орталықтар мен клиникалар кіретін жоғары білім беру секторының ұйымдары белгілейді.

научных гипотез, установления закономерностей развития природы и общества, научного обобщения, научного обоснования проектов;

2) опытно-конструкторские работы - комплекс работ, выполняемых при создании или модернизации продукции, разработка конструкторской и технологической документации на опытные образцы, изготовление и испытание опытных образцов и полезных моделей.

3. В строке 1.4 раздела 1 под грантами на коммерциализацию результатов научной и (или) научно-технической деятельности понимаются бюджетные и (или) внебюджетные средства, предоставляемые на безвозмездной и безвозвратной основе для реализации проектов коммерциализации результатов научной и (или) научно-технической деятельности в рамках приоритетных секторов экономики и деятельность, связанная с практическим применением результатов научной и (или) научно-технической деятельности, включая результаты интеллектуальной деятельности, с целью вывода на рынок новых или усовершенствованных товаров, процессов и услуг, направленная на извлечение дохода.

Строку 1.7.1 раздела 1 отмечают организации государственного сектора. В состав государственного сектора входят следующие организации: министерства и ведомства, обеспечивающие управление государством и удовлетворение потребностей общества в целом; некоммерческие организации, полностью или в основном финансируемые и контролируемые правительством. Эти организации в первую очередь обслуживают правительство и не ставят своей задачей получение прибыли, а в основном вовлечены в исследовательскую деятельность, касающуюся общественных и административных функций.

Строку 1.7.2 раздела 1 отмечают организации сектора высшего образования, в который входят университеты и другие высшие учебные заведения, независимо от источников финансирования и правового статуса, находящиеся под их

1-бөлімнің 1.7.3-жолын құрамына негізгі қызметі сату мақсатында өнім және қызмет өнідірісімен байланысты барлық кәсіпорындар мен ұйымдар кіретін кәсіпкерлік сектордағы ұйымдар, соның ішінде мемлекет меншігіндегілер белгілейді; жоғарыда көрсетілген ұйымдарға қызмет көрсететін жеке коммерциялық емес ұйымдар (мұнда кіретіндер: концерндер, акционерлік қоғамдар, салааралық ғылыми-техникалық кешендер, ауыл және орман шаруашылығындағы ұйымдар, құрылыс ұйымдары, көлік, байланыс, несиелендіру және қаржыландыру саласы (Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінен басқа), сауда, тұрмыстық және коммуналдық (шаруашылық) қызмет көрсетушілер) көрсетеді.

1-бөлімнің 1.7.4-жолын табыс алуды мақсат етпейтін (профессионалды қоғам, одақтар, қауымдастықтар, қайырымыдылық ұйымдары және ғылыми зерттеулер) коммерциялық емес сектор ұйымдары.

4. 2-бөлімде ҒЗТҚЖ-ға қатысатын ғылыми зерттеулер мен әзірлемелерді орындаған қызметкерлер саны көрсетіледі.

2-бөлімнің 1.2-жолында ғылыми зерттеулер мен әзірлемелерді орындағандардың жалпы санынан (1-жол) қоршаған ортаны қорғау саласында ҒЗТҚЖ жүзеге асырған қызметкерлердің санын бөліңіз.

Қоршаған ортаны қорғау саласындағы ҒЗТҚЖ деп қоршаған ортаны сақтауға және қалпына келтіруге, шаруашылық немесе өзге де қызметтің табиғатқа және адамдардың денсаулығына теріс әсерін азайтуға, экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге, энергия тұтынуды және қоршаған ортаға шығарындыларды азайтуды қамтамасыз ететін энергия үнемдеу және энергия тиімділігі технологияларын, жаңартылатын энергия көздерін дамытуға бағытталған ғылыми зерттеулер мен әзірлемелер түсініледі.

2-бөлімнің 5-жолында ҒЗТҚЖ-ны орындауға кеткен уақытты жазу керек. ҒЗТҚЖ негізгі қызметі болып табылатын персонал үшін жұмыс уақытын есептеу толық бағалауды бермейтін ҒЗТҚЖ-ға уақытының тек бір бөлігін ғана жұмсайтын персоналдарды есепке алу

контролем, либо ассоциированные с ними научно-исследовательские институты, экспериментальные станции и клиники.

Строку 1.7.3 раздела 1 отмечают организации предпринимательского сектора, в который входят все организации и предприятия, чья основная деятельность связана с производством продукции или услуг в целях продажи, в том числе находящиеся в собственности государства; частные некоммерческие организации, обслуживающие вышеперечисленные организации (сюда относятся: концерны, акционерные общества, межотраслевые научно-технические комплексы, организации сельского и лесного хозяйства, организации строительства, транспорта, связи, отрасли финансирования и кредитования (кроме Национального Банка Республики Казахстан)), торговли, бытового и коммунального обслуживания (хозяйства).

Строку 1.7.4 раздела 1 отмечают организации некоммерческого сектора, не ставящие своей целью получение прибыли (профессиональные общества, союзы, ассоциации, общественные, благотворительные организации).

4. В разделе 2 отражается численность работников, выполнявших научные исследования и разработки, которые принимают участие в научно-исследовательских и опытно-конструкторских работах (далее – НИОКР).

В строке 1.2 раздела 2 отражается численность работников, осуществлявших НИОКР в области охраны окружающей среды (из строки 1).

Под НИОКР в области охраны окружающей среды подразумеваются научные исследования и разработки, направленные на сохранение и восстановление окружающей среды, снижение негативного воздействия хозяйственной или иной деятельности на природу и здоровье людей, обеспечение экологической

жұмсалған уақытты артық бағалауға әкелетіндіктен. ҒЗТҚЖ-мен айналысатын қызметкерлер санын ҒЗТҚЖ саласындағы толық жұмыспен қамту эквиваленті ретінде есептеу қажет. Ол үшін аталған жолда тек ҒЗТҚЖ-мен айналысқан қызметкерлердің жұмыспен өтелген уақытын көрсету қажет. Көрсеткіш қызметкерлердің жұмыс уақытын (орташа алғанда толық бір жыл ішінде) бөлуді бағалауы бойынша толтырылады.

2-бөлімнің 6-жолында ҒЗТҚЖ-дан басқа жұмыстарды орындауға қызметкерлер жұмсаған жұмыс уақыты көрсетіледі.

Мысалы:

Ұйымда 10 адам өзінің негізгі жұмысынан бөлек ҒЗТҚЖ-мен айналысады (бір күнде 3 адам 3 сағаттан, 5 адам 4 сағаттан, 2 адам 2 сағаттан).

Тиісінше ҒЗТҚЖ-ға кеткен жалпы жұмыс уақыты төмендегідей болады:

$(3 \text{ адам} * 3 \text{ сағат}) + (5 \text{ адам} * 4 \text{ сағат}) + (2 \text{ адам} * 2 \text{ сағат}) = 33 \text{ сағат}$ бір күнде.

Барлығы 10 адам бір күнде ҒЗТҚЖ-ны орындауға 33 сағат жұмсады. Нәтижесінде ҒЗТҚЖ-ны орындауға әрбір адам күніне орта есеппен $(33 \text{ сағат} / 10 \text{ адам}) = 3,3 \text{ сағат}$ жұмсаған.

Тиісінше бір жылда ҒЗТҚЖ-ға жұмсалған уақыт:

$(3,3 \text{ сағат} * 10 \text{ адам} * \text{бір жылдағы жұмыс күні})$.

6-жолда басқа жұмыстарды орындауға кеткен уақыт саны осыған ұқсас есептелінеді. Осы жол барлық жұмыс уақытымен ҒЗТҚЖ-ны орындауға кеткен уақыттың айырмасы ретінде де есептелінеді.

2-бөлімнің 2-бағанындағы зерттеуші мамандарға жоғары кәсіби білімі бар және ғылыми зерттеулермен әзірлемелермен кәсіби айналысатын мамандар жатады.

2-бөлімнің 3-бағанындағы техникалық персоналға қызметтік міндеттері техника, физика, биология, әлеуметтік немесе гуманитарлық ғылымдардың бір немесе бірнеше салаларында

безопасности, развитие технологий энергосбережения и энергоэффективности, возобновляемых источников энергии, обеспечивающих снижение потребления энергии и выбросов в окружающую среду.

В строке 5 раздела 2 отражается количество рабочего времени, затраченного на выполнение НИОКР. Подсчет рабочего времени персонала, для которого НИОКР является основной функцией, приведет к недооценке, а подсчет персонала, который тратит на НИОКР лишь часть своего времени, приведет к переоценке затраченного времени. Количество задействованных в НИОКР работников следует рассчитывать как эквивалент полной занятости в области НИОКР. Для этого в указанной строке указывается количество отработанного времени работников, кто задействован в НИОКР. Показатель заполняется по оценке распределения рабочего времени сотрудников (в среднем в течение всего года).

В строке 6 раздела 2 указывается рабочее время, затраченное работниками на выполнение других работ, не связанных с НИОКР.

Например:

В организации 10 человек, помимо основной работы, занимаются НИОКР (3 человека по 3 часа, 5 человек по 4 часа, 2 человека по 2 часа в день).

При этом, общее число рабочего времени, затраченного на НИОКР составит:

$(3 \text{ человека} * 3 \text{ часа}) + (5 \text{ человек} * 4 \text{ часа}) + (2 \text{ человека} * 2 \text{ часа}) = 33 \text{ часа в день}$.

Итого 10 работников в день на выполнение НИОКР потратили 33 часа. В результате в среднем каждый человек за день потратил на выполнение НИОКР: $33 \text{ часа} / 10 \text{ человек} = 3,3 \text{ часа}$.

За год, соответственно, затраты времени на НИОКР составят: $3,3 \text{ часа} * 10 \text{ человек} * \text{количество рабочих дней в году}$.

Аналогично рассчитывается количество затраченных часов на

техникалық білімді және тәжірибені талап ететін мамандар жатады. Олар, ғылыми қызметкерлердің басқаруымен ғылыми және техникалық тапсырмаларды орындай отырып ҒЗТҚЖ-ға қатысады.

2-бөлімнің 4-бағанындағы өзге персоналға ҒЗТҚЖ жобаларына қатысатын немесе осындай қаржылық және кадрлық мәселелерге қатысы барлар және егер олардың қызметі ҒЗТҚЖ-ға қызмет көрсетумен байланысты жобалармен тікелей байланысты білікті және біліксіз мамандар, хатшы және конторлық персонал кіреді.

5. «ЖОО-ны бітіргеннен кейін» 4-бөлімнің 3-бағанында есепті жылы ЖОО-ны бітіргеннен кейін бірден жұмысқа тұрған немесе ЖОО-ны бітіргеннен кейін еш жерде жұмыс жасамаған мамандар туралы ақпарат көрсетіледі.

6. 5-бөлімде зерттеуші-мамандар ғылым салалары бойынша бөлінеді. Ғылым салаларына жаратылыстану, инженерлік әзірлемелер мен технологиялар, медицина, ауылшаруашылығы, әлеуметтік, гуманитарлық ғылымдар жатады.

5-бөлімнің 1.1-жолында жаратылыстану ғылымдарына математика және компьютер ғылымдары (математика және ілеспе салалар: компьютер ғылымдары және басқа да пәндер (тек бағдарламалық қамтамасыз етуді әзірлеу; аппаратураны әзірлеуді басқа салаларда жіктелінеді), физика ғылымдары (астрономия және ғарыш ғылымдары, физика, басқа да ілеспе пәндер), химия ғылымдары (химия, басқа да ілеспе пәндер), жер туралы ғылымдар (жерді және қоршаған ортаны зерделеу (геология, геофизика, минерология, физикалық география және басқа да геоғылымдар, метеорология және атмосфера туралы басқа да ғылымдар, соның ішінде климатты зерттеу, океанография, вулканология, палеоэкология, басқа да ілеспе пәндер) биология ғылымдары (биология, ботаника, бактериология, микробиология, зоология, энтомология, генетика, биохимия, биофизика, химиялық және ветеринария ғылымдарын қоспағанда басқа да ғылымдар) жатады;

5-бөлімнің 1.2-жолында инженерлік әзірлемелер мен

выполнение других работ по строке 6. Данная строка также рассчитывается как разность отработанного времени всего и количества затраченного времени на НИОКР.

В графе 2 раздела 2 к специалистам исследователям относятся специалисты, имеющие высшее профессиональное образование и профессионально занимающиеся научными исследованиями и разработками.

В графе 3 раздела 2 к техническому персоналу относятся работники, служебные обязанности которых требуют технических знаний и опыта в одной или нескольких областях техники, в физике, биологии, социальных или гуманитарных науках. Они участвуют в НИОКР, выполняя научные и технические задачи, как правило, под руководством научных сотрудников.

В графе 4 раздела 2 к прочему персоналу относятся квалифицированные и неквалифицированные специалисты, секретарский и конторский персонал, принимающие участие в проектах НИОКР или непосредственно связанные с такими проектами, специалисты, имеющие отношение к финансовым и кадровым вопросам, деятельность которых связана с обслуживанием НИОКР.

5. В графе 3 раздела 4 указывается информация о специалистах, поступивших на работу, сразу после окончания высшего учебного заведения (далее – ВУЗ) в отчетном году, либо после окончания ВУЗа и нигде не работавшие.

6. В разделе 5 специалисты-исследователи распределяются по отраслям наук. К отраслям наук относятся естественные, инженерные разработки и технологий, медицинские, сельскохозяйственные, социальные, гуманитарные науки.

В строке 1.1 раздела 5 к естественным наукам относятся математика и компьютерные науки (математика и сопутствующие области: компьютерные науки и другие предметы (разработка программного обеспечения и разработка аппаратуры

технологияларға азаматтық техника (сәулет, құрылыс ғылымы және инженерлік іс, құрылыс техникасы, қалалық құрылыс және ғимараттар мен имараттарды жобалау мен басқа да ілеспе пәндер), электр техникасы, электроника, техника және байланыс жүйелері, компьютерлік техника (тек қана аппараттық қамтамасыз ету), басқа да инженерлік ғылымдар (химия, механика, металлургия, авиация және ғарыш, материалдарды жасау және олардың мамандандырылған бөлімшелері); ағаш өңдеу өнеркәсібі; геодезия, өнеркәсіп химиясы және т.с.с. қолданбалы ғылымдар; тамақ өнеркәсібі ғылымы мен технологиясы; мамандандырылған салааралық технологиялар, яғни жүйелік талдау, металлургия, тау-кен ісі, тоқыма технологиясы және басқа да ілеспе пәндер жатады;

5-бөлімнің 1.3-жолында медициналық ғылымдарға жалпы медицина (анатомия, цитология, физиология, генетика, фармацевтика, фармакология, токсикология, иммунология және иммуногематология, клиникалық химия, клиникалық микробиология, патология), клиникалық медицина (анестезиология, педиатрия, акушерлік және гинекология, ішкі аурулар медицинасы, хирургия, стоматология, неврология, психиатрия, радиология, терапия, отоларингология, офтальмология), денсаулық жөніндегі ғылымдар (мемлекеттік денсаулық сақтау қызметтері, әлеуметтік медицина жатады;

5-бөлімнің 1.4-жолында ауылшаруашылығы ғылымдарына ауыл шаруашылығы, орман шаруашылығы, балық аулау және ілеспе ғылымдар (агрономия, мал шаруашылығы, балық шаруашылығы, орман шаруашылығы, бақша шаруашылығы және басқа да ілеспе пәндер) және ветеринарлық медицина жатады;

5-бөлімнің 1.5-жолында әлеуметтік ғылымдарға психология, экономика, білім беру ғылымдары (білім беру және басқа да ілеспе пәндер) және ғылымдар (антропология (әлеуметтік және мәдени) және этнография, демография, география (адам, экономикалық және әлеуметтік), қалалар мен ауылдарды жоспарлау, менеджмент, юриспруденция, лингвистика, саяси ғылымдар, әлеуметтану,

классифицируются в других областях), физические науки (астрономия и космические науки, физика, другие сопутствующие предметы), химические науки (химия, другие сопутствующие предметы), науки о земле (изучение земли и окружающей среды (геология, геофизика, минералогия, физическая география и другие геонауки, метеорология и другие науки об атмосфере, в том числе исследования климата, океанография, вулканология, палеоэкология, другие сопутствующие науки), биологические науки (биология, ботаника, бактериология, микробиология, зоология, энтомология, генетика, биохимия, биофизика, другие сопутствующие науки, за исключением химических и ветеринарных науки).

В строке 1.2 раздела 5 к инженерным разработкам и технологиям относятся гражданская техника (архитектура, строительная наука и инженерное дело, строительная техника, городское строительство и проектирование зданий и сооружений и другие сопутствующие предметы), электротехника, электроника, техника и системы связи, компьютерная техника (только аппаратное обеспечение), другие инженерные науки (химия, механика, металлургия, авиация и космос, создание материалов и их специализированные подразделы; деревообрабатывающая промышленность); прикладные науки, такие как геодезия, промышленная химия и так далее; науки и технологии пищевой промышленности; специализированные межотраслевые технологии, то есть системный анализ, металлургия, горное дело, текстильные технологии и другие сопутствующие предметы.

В строке 1.3 раздела 5 к медицинским наукам относятся общая медицина (анатомия, цитология, физиология, генетика, фармацевтика, фармакология, токсикология, иммунология и иммуногематология, клиническая химия, клиническая микробиология, патология), клиническая медицина (анестезиология, педиатрия), акушерство и гинекология, медицина внутренних болезней, хирургия, стоматология, неврология, психиатрия,

ұйымдастыру және әдістер, әлеуметтік ғылымдар, сондай-ақ салааралық, әдіснамалық, тарихи және осы топтарға жататын басқа да ғылыми қызмет) жатады. Физикалық антропология, физикалық география, психофизиология жаратылыстану ғылымы ретінде жіктелінеді.

5-бөлімнің 1.6-жолында гуманитарлық ғылымдарға (тарих, ежелгі тарих және археология, нумизматика, палеография, генеалогия және тағы басқа сияқты қосалқы тарих пәндерімен бірге орта ғасырлар тарихы, тілдер және әдебиет (ежелгі және заманауи), басқа гуманитарлық ғылымдар (философия (ғылым және техника тарихын қоса алғанда), өнер, өнер тарихы, өнертану, сурет салу, мүсін, музыка, драма өнері; дін, теология, әдіснамалық, тарихи және басқа да ғылыми қызметтерге байланысты гуманитарлық ғылымдарға қатысы бар басқа салалар мен пәндер) жатады.

7. 6-бөлімнің 1-жолында ішкі шығындар көрсетіледі. Бұған есепті жылда ұйым ішінде ғылыми зерттеулер мен әзірлемелерге жұмсалған шығыстар кіреді және ағымдағы және күрделі шығындардан тұрады.

6-бөлімнің 1.1-1.3-жолдарында ағымдағы шығындар есептелінеді. Қызметтерді иелену (өз жобалары үшін) болып ұйым шеңберінде орындала ма әлде сыртқы жеткізушілерден сатып немесе жалға алынғадығына қарамастан жұмсалған шығындар түсіндіріледі. Мысалы: ғимараттар мен жабдықтарды күзету, жөндеу және техникалық қызмет көрсетулер, компьютерлік қызметтер, ҒЗТҚЖ бойынша есептерді басып шығару.

6-бөлімнің 1.4-жолында күрделі шығындар көрсетіледі.

6-бөлімнің 1.4.1-жолында ғылыми жабдыққа зертханада жұмыс істейтін ғалымдар эксперименттерді орындау немесе өлшеулерді жүзеге асыру үшін пайдаланатын әртүрлі құралдар мен жабдықтарды білдіретін зертханалық жабдық жатады. Зертханалық жабдық жалпы зертханалық, өлшеу, мамандандырылған, сынақ және талдамалық болып бөлінеді. Сондай-ақ ғылыми жабдықтарға ғылыми зерттеулер

радиология, терапия, отоларингология, офтальмология), науки о здоровье.

В строке 1.4 раздела 5 к сельскохозяйственным наукам относятся сельское хозяйство, лесное хозяйство, рыболовство и сопутствующие науки (агрономия, животноводство, рыбоводство, лесоводство, садоводство, другие сопутствующие предметы) и ветеринарная медицина.

В строке 1.5 раздела 5 к социальным наукам относятся психология, экономика, образовательные науки (образование и другие сопутствующие предметы) и науки (антропология (социальная и культурная) и этнография, демография, география (человека, экономическая и социальная), планирование городов и деревень, менеджмент, юриспруденция, лингвистика, политические науки, социология, организация и методы, социальные науки, а также межотраслевая, методологическая, историческая и другая научная деятельность относительно предметов в данной группе. Физическая антропология, физическая география, психофизиология классифицируются как естественные науки.

В строке 1.6 раздела 5 к гуманитарным наукам относятся история (история, древняя история и история средних веков, вместе со вспомогательными историческими дисциплинами, такими как археология, нумизматика, палеография, генеалогия и так далее), языки и литература (древние и современные), другие гуманитарные науки (философия (включая историю науки и техники), искусство, история искусств, искусствоведение, живопись, скульптура, музыка, драматическое искусство; религия, теология, другие области и предметы, имеющие отношение к гуманитарным наукам, методологическая, историческая и другая научная деятельность, имеющая отношение к предметам данной группы).

7. В строке 1 раздела 6 указываются внутренние затраты. Сюда входят расходы на научные исследования и разработки, выполненные внутри организации в течение отчетного года и

және әзірлемелерді жүргізу үшін арналған және тікелей пайдаланылатын машиналар, механизмдер, құрал-жабдықтар және құрылғылар жатады.

6-бөлімнің 2-жолында сыртқы шығындар, яғни ұйымның басқа ұйымдарға (есеп тапсырушы ұйымдармен бірге шарт бойынша қоса орындаушыға-тараптық ұйым) ҒЗТҚЖ орындағаны үшін төлеген сыртқы шығындары көрсетіледі.

6-бөлімнің 2.3-жолында ұйымдардың ғылыми немесе басқа да зерттеулер, тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар жүргізуі үшін зерттеу институттарына берген өтеусіз субсидиялар құндық мәнінде көрсетіледі.

8. 8-бөлімнің 1.1 – 1.5-жолдарында ҒЗТҚЖ-ға жұмсалған ішкі шығындар қаржыландыру көздеріне қарай бөлінеді.

8-бөлімнің 1.1-жолында ұйымның жеке қаражаты, оның ішінде шығарылатын тауарлар мен көрсетілетін қызметтерге қосылған құн есебінен алынған пайдадан түскен қаражат көрсетіледі.

8-бөлімнің 1.2-жолында ұйымның тікелей немесе тапсырыс берушімен шарттары бойынша алатын республикалық бюджеттің қаражаттары көрсетіледі.

8-бөлімнің 1.2.5-жолында тек ғылыми және ғылыми-техникалық қызметті қамтамасыз етуге, сондай-ақ мемлекеттік тапсырма шеңберінде ҒЗТҚЖ-ны іске асыруға бөлінген қаражат көрсетіледі.

8-бөлімнің 1.3-жолында ұйымның тікелей немесе тапсырыс берушімен шарттар бойынша алатын жергілікті бюджеттің қаражаттары көрсетіледі.

8-бөлімнің 1.4-жолында тікелей шетелдік инвесторлардың (жеке немесе заңды тұлғалардың), басқа мемлекеттердің, шетелдік банктердің (Қазақстан аумағында орналаспаған шетелдік банктер) және шетелдік компаниялардың салған қаражаттары көрсетіледі.

8-бөлімнің 1.5-жолында өзге де қаражаттар (шетелдік қаражаттардан басқалары) көрсетіледі, оған банктен алынған және

состоят из текущих и капитальных затрат.

В строках 1.1-1.3 раздела 6 учитываются текущие затраты. Под приобретением услуг (для собственных проектов) подразумеваются затраты на услуги, независимо от того, выполняются ли они в границах соответствующей организации или арендуются и закупаются у внешних поставщиков. Например: охрана, ремонт и техническое обслуживание зданий и оборудования, компьютерные услуги, распечатка отчетов по НИОКР.

В строке 1.4 раздела 6 отражаются капитальные затраты.

В строке 1.4.1 раздела 6 к научному оборудованию относится лабораторное оборудование, представляющее различные инструменты и снаряжение, используемое учёными, работающими в лаборатории для выполнения экспериментов или осуществления измерений. Лабораторное оборудование подразделяется на общелабораторное, измерительное, специализированное, испытательное и аналитическое. Кроме того, к научным оборудованьям относятся машины, механизмы, приборы и устройства, предназначенные и непосредственно используемые для проведения научных исследований и разработок.

В строке 2 раздела 6 указываются внешние затраты, то есть затраты, которые организация выплатила другой (сторонней организации-соисполнителю по договорам с отчитывающейся организацией) за выполнение НИОКР.

В строке 2.3 раздела 6 указываются безвозмездные субсидии организаций исследовательским институтам в стоимостном выражении на проведение научных или других исследований, опытно-конструкторских работ.

8. В строках 1.1-1.5 раздела 8 внутренние затраты на НИОКР распределяются по источникам финансирования.

В строке 1.1 раздела 8 отражаются собственные средства организаций, в том числе из прибыли, полученной за счет добавленной стоимости выпускаемых товаров и услуг.

субъектінің жеке меншігіндегі емес, бірақ уақытша осы субъектінің қарауындағы және жеке меншігімен тең пайдаланылатын қаражаттар (банк қарыздары) және өз жобаларын қолдау үшін басқа заңды тұлғалардан (банктер мен даму институттарынан басқа) алынған ақшалай қаражаттар (заңды тұлғалардың қаражаттары (даму институттарынан басқа)).

9. 8.1-бөлімде қоршаған ортаны қорғау саласындағы барлық зерттеулер мен әзірлемелерді сәйкестендіру, ластау көздерін, қоршаған ортаға ластаушы заттардың таралу тетігін табу және олардың адам өміріне, нақты биологиялық ағзаларға және тұтастай биосфераға әсерін анықтауды қамтитын талдамалы зерттеуді қоршаған ортаны қорғау және энергия тиімділігі саласындағы ҒЗТҚЖ-ға жұмсалған ішкі шығындар көрсетіледі. Осында қоршаған ортаны ластаудың барлық нысандарына жол бермеу және жою бойынша жаңа технологияларды әзірлеуге, энергия үнемдеуші технологияларды әзірлеуге және энергия тиімділігін арттыруға бағытталған зерттеулер мен әзірлемелер кіреді.

8.1-бөлімде 1.3-тармақта қалдықтардың пайда болуына жол бермеуді және қоршаған ортаға зиянды әсерін азайтуға бағытталған қызмет түрлері мен іс-шараларды қамтитын қалдықтармен айналысу бойынша зерттеулер мен әзірлемелер көрсетіледі.

8.1-бөлімде 1.7-тармақта кез келген сәуле шығару көздерінен радиацияның жағымсыз әсерін шектеумен немесе жоюмен байланысты барлық қызмет түрлері мен іс-шараларды қамтитын радиациялық әсерден қорғау бойынша зерттеулер мен әзірлемелер көрсетіледі.

10. Осы статистикалық нысанды тапсыру электрондық түрде немесе қағаз жеткізгіште жүзеге асырылады. Статистикалық нысанды электрондық түрде толтыру Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігі Ұлттық статистика бюросының интернет-ресурсында (<https://cabinet.stat.gov.kz/>) орналастырылған «Респонденттің

В строке 1.2 раздела 8 отражаются средства республиканского бюджета, получаемые организацией напрямую или по договорам с заказчиком.

В строке 1.2.5 раздела 8 отражаются средства выделенные исключительно на обеспечение научной и научно-технической деятельности, а также на реализацию НИОКР в рамках государственного задания.

В строке 1.3 раздела 8 отражаются средства местного бюджета, получаемые организацией напрямую или по договорам с заказчиком.

В строке 1.4 раздела 8 отражаются средства, непосредственно вкладываемые зарубежными инвесторами (физическими или юридическими лицами), другими государствами, иностранными банками (иностраннные банки, находящиеся не на территории Казахстана) и иностранными компаниями.

В строке 1.5 раздела 8 отражаются прочие средства (кроме иностранных средств), включающие денежные средства, полученные из банка и не принадлежащие хозяйствующему субъекту, но временно находящиеся в его распоряжении и используемые наравне с его собственными (займы банков) и денежные средства, полученные от других юридических лиц (кроме банков и институтов развития) для поддержки собственных проектов (средства юридических лиц (кроме институтов развития)).

9. В разделе 8.1 указываются внутренние затраты на НИОКР в области охраны окружающей среды и энергоэффективности, включающие в себя все исследования и разработки в области охраны окружающей среды: идентификацию, выявление и аналитическое исследование источников загрязнения, механизма распространения вредных веществ в окружающей среде, также как и определение их влияния на человеческую жизнедеятельность, конкретные биологические организмы и биосферу в целом. Сюда включаются исследования и разработки, направленные на выработку новых

кабинеті» арқылы он-лайн режимде жүзеге асырылады. 11. Ескертпе: Х і бұл позиция толтыруға жатпайды. 12. Арифметикалық-логикалық бақылаулар: 1) 2-бөлім «ҒЗТҚЖ-ны жүзеге асыратын қызметкерлер саны»: 1-жол = 2, 3, 4-жолдардың Σ; 2-жолдар $\geq$ 2.2-жолдар; 2.2-жол = 2.2.1–2.2.5-жолдардың Σ. 1-жол $\geq$ 1.2-жолдан; 2) 3-бөлім «ҒЗТҚЖ-ны жүзеге асыратын қызметкерлердің санын жасы бойынша бөлу»: 2-жол $\geq$ 2.2-жол; 2.2-жол = 2.2.1–2.2.5-жолдардың Σ. 3) 4-бөлім «ҒЗТҚЖ-ны орындаған зерттеуші-мамандар санының қозғалысы»: 1-жол $\geq$ 1.2-жолдан; 1.2-жол = 1.2.1–1.2.5-жолдардың Σ; 2-баған = 3–5-бағандардың Σ; 6-баған = 7–9-бағандардың Σ. 4) 5-бөлім. «Ғылым салалары бойынша зерттеуші мамандарды бөлу»: 1-жол = 1.1–1.6-жолдардың Σ; 1-баған = 3, 5, 7, 9, 11-бағандардың Σ; 2-баған = 4, 6, 8, 10, 12-бағандардың Σ. 5) 6-бөлім «ҒЗТҚЖ-ға жұмсалған ішкі және сыртқы шығындар»: 1-жол = 1.1–1.4-жолдардың Σ; 1.4-жол $\geq$ 1.4.1-жолдан; 2-жол = 2.1–2.3-жолдардың Σ; 1-баған = 2–7-бағандардың Σ. 6) 7-бөлім «Жұмыс типтері бойынша ҒЗТҚЖ-ға жұмсалған ішкі шығындарды көрсетіңіз»: 1-жол = 1.1–1.3-жолдардың Σ;	технологий по предотвращению и устранению всех форм загрязнения окружающей среды, на разработку энергосберегающих технологий и повышение энергоэффективности. В пункте 1.3 раздела 8.1 выделяют исследования и разработки по обращению с отходами, включающие виды деятельности и мероприятия, направленные на предотвращение образования отходов и уменьшение их (отходов) вредного воздействия на окружающую среду. В пункте 1.7 раздела 8.1 выделяют исследования и разработки по защите от радиационного воздействия, включающие все виды деятельности и мероприятия, связанные с ограничением или устранением негативного воздействия радиации от любого источника излучения. 10. Представление данной статистической формы осуществляется в электронном виде или на бумажном носителе. Заполнение статистической формы в электронном виде осуществляется через «Кабинет респондента» (https://cabinet.stat.gov.kz/), размещенном на интернет-ресурсе Бюро национальной статистики Агентства по стратегическому планированию и реформам Республики Казахстан, в режиме он-лайн. 11. Примечание: Х – данная позиция не подлежит заполнению. 12. Арифметико - логический контроль: 1) Раздел 2. «Численность работников, осуществлявших НИОКР»: строка 1 = Σ строк 2, 3, 4; строка 2 $\geq$ строки 2.2; строка 2.2 = Σ строк 2.2.1–2.2.5. строка 1 $\geq$ строка 1.2; 2) Раздел 3. «Распределение численности работников, осуществлявших НИОКР по возрасту»:
--	--

1.3-жол = 1.3.1–1.3.3-жолдардың Σ; 1-баған = 2–7-бағандардың Σ. 7) 8-бөлім «ҒЗТКЖ-ға жұмсалған ішкі шығындардың қаржыландыру көздерін көрсетіңіз»: 1-жол = 1.1–1.5-жолдардың Σ; 1.2-жол = 1.2.1–1.2.5-жолдан; 1.5-жол $\geq$ 1.5.1–1.5.2-жолдардың Σ; 1.5.1-жол $\geq$ 1.5.1.1-жолдан; 1-баған = 2, 4, 6, 7, 8-бағандардың Σ. 8) 8.1-бөлім «8-бөлімнен қоршаған ортаны қорғау және энергия тиімділігі саласындағы ҒЗТКЖ-ға жұмсалған ішкі шығындардың бөліңіз» 1-баған = 2, 3-бағандардың Σ; 1-баған = 4–8-бағандардың Σ; 1-жол = 1.1–1.8-жолдардың Σ; 1.8-жол $\geq$ 1.8.1, 1.8.2-жолдардың Σ. 9) Бөлімдер арасындағы бақылау: 6-бөлімнің 1-бағаны 1-жолы = 7-бөлімнің 1-бағаны 1-жолы = 8-бөлімнің 1-бағаны 1-жолы; 8-бөлімнің 1-жолы $\geq$ 8.1-бөлімнің 1-жолынан; 2-бөлімнің 1-бағаны 1-жолы = 3-бөлімнің 1-бағаны 1-жолы; 2-бөлімнің 2-бағаны 1-жолы = 3-бөлімнің 1-бағаны 2-жолы = 4-бөлімнің 10-бағаны 1-жолы = 5-бөлімнің 1-бағаны 1-жолы.	строка 2 $\geq$ строка 2.2; строка 2.2 = Σ строк 2.2.1–2.2.5. 3) Раздел 4. «Движение численности специалистов-исследователей, осуществлявших НИОКР»: строка 1 $\geq$ строки 1.2; строка 1.2 = Σ строк 1.2.1–1.2.5; графа 2 = Σ граф 3–5; графа 6 = Σ граф 7–9. 4) Раздел 5. «Распределение специалистов-исследователей по отраслям наук»: строка 1 = Σ строк 1.1–1.6; графа 1 = Σ граф 3, 5, 7, 9, 11; графа 2 = Σ граф 4, 6, 8, 10, 12. 5) Раздел 6. «Внутренние и внешние затраты на НИОКР»: строка 1 = Σ строк 1.1–1.4; строка 1.4 $\geq$ строки 1.4.1; строка 2 = Σ строк 2.1–2.3; графа 1 = Σ граф 2–7. 6) Раздел 7. «Укажите внутренние затраты на НИОКР по типам работ»: строка 1 = Σ строк 1.1–1.3; строка 1.3 = Σ строк 1.3.1–1.3.3; графа 1 = Σ граф 2–7. 7) Раздел 8. «Укажите источники финансирования внутренних затрат на НИОКР»: строка 1 = Σ строк 1.1–1.5; строка 1.2 = Σ строк 1.2.1–1.2.5; строка 1.5 $\geq$ Σ строк 1.5.1–1.5.2; строка 1.5.1 $\geq$ строк 1.5.1.1; графа 1 = Σ граф 2, 4, 6, 7, 8. 8) Раздел 8.1 «Из раздела 8 выделите внутренние затраты на НИОКР в области охраны окружающей среды и
---	--

энергоэффективности»
 графа 1 = $\sum$ граф 2, 3;
 графа 1 = $\sum$ граф 4–8;
 строка 1 = $\sum$ строк 1.1–1.8;
 строка 1.8 $\geq \sum$ строк 1.8.1–1.8.2;
 9) Контроль между разделами:
 строка 1 графа 1 раздела 6 = строка 1 графа 1 раздела 7 =
 строка 1 графа 1 раздела 8;
 строка 1 раздела 8 $\geq$ строки 1 раздела 8.1;
 строка 1 графа 1 раздела 2 = строке 1 графа 1 раздела 3;
 строка 1 графа 2 раздела 2 = строке 2 графа 1 раздела 3 =
 строке 1 графа 10 раздела 4 = строка 1 графа 1 раздел 5.